

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ FONDAS
EUROPEJSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
EUROPEAN FOUNDATION OF HUMAN RIGHTS

RAPORT DOTYCZĄCY NIERÓWNEGO TRAKTOWANIA SZKÓŁ MNIEJSZOŚCI W PROCESIE REORGANIZACJI

WILNO 2026

AUTORSTWO RAPORTU

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR)

została utworzona w 2010 roku, jako organizacja pozarządowa, której statutowym celem jest ochrona praw podstawowych oraz praw mniejszości narodowych. W ramach swoich kompetencji organizacja zapewnia nieodpłatną pomoc prawną, edukacyjną i interwencyjną. Ważnym elementem jej działalności jest dbałość o zachowanie gwarancji dostępu do edukacji w języku ojczystym oraz przestrzeganie przez Republikę Litewską zobowiązań wynikających z Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych.

EFHR realizuje w Republice Litewskiej funkcję ośrodka monitorującego stan przestrzegania praw podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem konstytucyjnych i traktatowych gwarancji mniejszości narodowych w sferze oświaty. Działalność Fundacji opiera się na stałej ewaluacji wdrażanych aktów normatywnych – w tym m.in. Ustawy o oświacie oraz nowej Ustawy o mniejszościach narodowych – pod kątem ich zgodności z wiążącymi standardami międzynarodowymi. W wymiarze praktycznym EFHR identyfikuje i kwestionuje mechanizmy noszące znamiona dyskryminacji pośredniej, takie jak nieproporcjonalne zasady finansowania klas niepełnych czy praktyki administracyjnej degradacji niezależnych placówek oświatowych do statusu filii, co stanowi główną oś sporu w rejonie trockim. Działania analityczne uzupełniane są o interwencje w sytuacjach kryzysowych, obejmujące zarówno ochronę warunków dydaktycznych w modernizowanych placówkach, jak i przeciwdziałanie zjawisku mowy nienawiści w przestrzeni publicznej. Istotnym filarem aktywności EFHR jest bezpośrednia reprezentacja procesowa, w ramach której Fundacja występuje jako pełnomocnik podmiotów społecznych przed krajowymi organami wymiaru sprawiedliwości. Dorobek procesowy Fundacji obejmuje także szerokie spektrum postępowań z zakresu ochrony tożsamości przed Sądem Najwyższym Republiki Litewskiej oraz skargi kierowane do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, co służy kształtowaniu spójnego orzecznictwa ochronnego. W tym zakresie EFHR prowadziła m.in. ponad 200 spraw sądowych dotyczących pisowni nazwisk, z czego większość zakończyła się sukcesem.

Opracowywane przez ekspertów Fundacji raporty stanowią oficjalny materiał referencyjny dla instytucji Rady Europy oraz służą merytorycznemu informowaniu najwyższych organów władzy państwowej o realnych zagrożeniach dla oświaty i praw mniejszości narodowych. W ramach działań

rzecznicych EFHR systematycznie informuje przedstawicieli najwyższych władz państwowych Republiki Litewskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej (w tym kierując oficjalną korespondencją m.in. do Prezesa Rady Ministrów RP oraz Ministra Spraw Zagranicznych RP) o narastających problemach polskiej oświaty na Wileńszczyźnie. Umiędzynarodowieniu tego dyskursu służy nadto prowadzony przez Fundację stały monitoring i przekład lokalnej prasy na język angielski, co ułatwia obiektywną ocenę sytuacji przez zagraniczne placówki dyplomatyczne i organizacje praw człowieka.

Zaangażowanie instytucjonalne i procesowe EFHR w przedmiotową sprawę

W ramach statutowych działań na rzecz ochrony praw człowieka, obejmujących swym zakresem merytorycznym gwarancje praw mniejszości narodowych, Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) od samego początku eskalacji konfliktu podjęła szereg interwencji o charakterze administracyjnym, prawnym oraz działań z zakresu dialogu społecznego w związku z procesem reorganizacji Gimnazjum im. Longina Komolowskiego w Połukniu oraz Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach. W wymiarze przedsądowym Fundacja wystosowała oficjalne pisma interwencyjne do Samorządu Rejonu Trockiego, a także resortów edukacji Republiki Litewskiej i Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując na naruszenia standardów ochrony mniejszości. Wobec braku konstruktywnej reakcji organów lokalnych, w 2024 roku EFHR skierowała również korespondencję do najwyższych władz państwowych RP, w tym Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Spraw Zagranicznych, szczegółowo raportując o postępującej marginalizacji polskiego szkolnictwa na Wileńszczyźnie.

W wymiarze procesowym, EFHR zaangażowała się w bezpośrednią pomoc prawną, obejmując reprezentację Wspólnoty Mieszkańców Połuknia „Dienmedis”. W dniu 14 czerwca 2022 r. Wspólnota złożyła do Wileńskiego Okręgowego Sądu Administracyjnego formalny wniosek o dopuszczenie jej do toczącego się postępowania (sygn. akt eI3-4265-809/2022) w charakterze strony zainteresowanej. Wniosek ten został uargumentowany faktem, iż likwidacja samodzielności placówki uderza w uzasadnione interesy prawne i społeczne mieszkańców, prowadząc do drastycznego zubożenia życia kulturalnego i społecznego wsi. W dniu 13 marca 2023 r. – po upływie dziewięciu miesięcy od złożenia pierwotnego wniosku – pełnomocnik Fundacji zmuszony był skierować do sądu pismo w tej sprawie – wskazano w nim, iż w dalszym ciągu nie uzyskano dostępu do elektronicznych akt sprawy, nie doręczono żadnych dokumentów procesowych, a kwestia dopuszczenia do udziału w postępowaniu pozostawała nierozstrzygnięta, mimo wyznaczenia terminu

rozprawy. Wniesiono o natychmiastowe usunięcie tych przeszkód i umożliwienie Wspólnocie realizacji jej praw procesowych. Pomimo dopełnienia wszelkich wymogów formalnych, Wileński Okręgowy Sąd Administracyjny całkowicie zignorował przedłożone wnioski, a w toku postępowania nie została wydana ani doręczona żadna decyzja procesowa (postanowienie) w przedmiocie włączenia albo odmowy włączenia Wspólnoty Mieszkańców Połuknia „Dienmedis” do sprawy. Oznacza to, że sąd odstąpił od formalnego rozpoznania prawidłowo złożonego wniosku, pozbawiając tym samym zorganizowaną społeczność lokalną prawa do czynnego udziału w obronie własnych, żywotnych interesów przed wymiarem sprawiedliwości. Tego rodzaju bezczynność organu orzekającego stanowi istotne naruszenie prawa do rzetelnego procesu i dodatkowo podważa transparentność procedur, w ramach których decydują się losy szkół mniejszości narodowych.

W ocenie Europejskiej Fundacji Praw Człowieka (EFHR), zaniechania aparatu sprawiedliwości oraz decyzje organów samorządowych w rejonie trockim nie mają charakteru incydentalnego. Stanowią one element szerszego, zinstytucjonalizowanego procesu marginalizacji oświaty mniejszości narodowych na Litwie. Praktyki te, wpisujące się w niepokojący trend ograniczania nauczania w języku ojczystym i odgórnego zamykania placówek nielitewskojęzycznych, stanowią naruszenie standardów Rady Europy. Wobec tego systemowego zagrożenia, EFHR od 2010 roku pełni funkcję kluczowego ośrodka ochrony praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem gwarancji przysługujących mniejszościom narodowym. Fundacja nie tylko zapewnia bezpośrednią i bezpłatną reprezentację procesową poszkodowanym społecznościom, ale również aktywnie umiędzynaradawia dyskurs o łamaniu praw mniejszości.

I. PRZEDMIOT RAPORTU

Przedmiotem niniejszego raportu jest kompleksowa ocena prawno-administracyjna procesu reorganizacji sieci szkół w rejonie trockim (Republika Litewska), przeprowadzona pod kątem systemowych naruszeń konstytucyjnej zasady równości wobec prawa oraz międzynarodowych standardów ochrony mniejszości narodowych.

Analiza obejmuje wieloletni proces przekształceń strukturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dwóch placówek oświatowych polskiej mniejszości narodowej: Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu oraz Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach. Ustalenia faktyczne i prawne oparto na badaniu zgromadzonej dokumentacji procesowej, oficjalnej korespondencji z Merem Rejonu Trockiego, a także na pogłębionej analizie danych statystycznych z lat 2022–2026, obrazujących mechanizmy finansowania oświaty oraz system państwowej rejestracji uczniów.

Podstawą do podjęcia powyższych prac analitycznych jest obserwowana eskalacja napięć społecznych oraz liczne sygnały o możliwym naruszeniu zasady równego traktowania obywateli należących do mniejszości narodowej, która w rejonie trockim stanowi blisko 30% ogółu mieszkańców. Główną osią sporu, stanowiącą bezpośrednią przesłankę do sporządzenia niniejszej ekspertyzy, jest dążenie Samorządu Rejonu Trockiego do pozbawienia wymienionych placówek samodzielności prawnej. Działania te, zapoczątkowane uchwałą Rady Samorządu z marca 2022 roku, zmierzają do przekształcenia placówek w filie innych jednostek (to jest odpowiednio: Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu w filię Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Landwarowie, natomiast Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach w oddział Gimnazjum w Trokach). Z punktu widzenia nauki prawa administracyjnego i konstytucyjnego, istotnym obszarem badawczym niniejszego raportu jest weryfikacja sygnalizowanego w debacie publicznej dualizmu decyzyjnego organu prowadzącego. Przedmiotem dociekań analitycznych jest zbadanie doniesień, według których samorząd może stosować odmienne, uprzywilejowane instrumenty organizacyjno-finansowe wobec placówek z litewskim językiem nauczania, znajdujących się w analogicznej sytuacji demograficznej co szkoły polskie. Celem raportu jest zatem obiektywne ustalenie stanu faktycznego i prawnego w tym zakresie.

II. STAN FAKTYCZNY I CHRONOLOGIA

Niniejszy opis służy usystematyzowaniu ustaleń faktycznych, stanowiących fundament dla dalszej analizy. Sprawa dotyczy wieloletniego sporu wokół procesu reorganizacji sieci szkół mniejszości narodowych w rejonie trockim, zainicjowanego przez lokalny samorząd w marcu 2022 r. Oś konfliktu stanowi podjęta przez organ prowadzący decyzja o pozbawieniu samodzielności prawnej placówek polskojęzycznych – w szczególności Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu oraz Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach – i administracyjnym przekształceniu ich w oddziały filialne innych jednostek.

Działania te spotkały się ze stanowczym oporem społeczności szkolnych, co doprowadziło do uruchomienia długotrwałych procedur sądownoadministracyjnych. W celu zachowania przejrzystości wyводу, poniżej prezentujemy wydarzenia w przedmiotowej sprawie ułożone w sposób chronologiczny:

1. Inicjacja procesu reorganizacji i zastosowanie środków zabezpieczających (2022)

- **14 marca 2022 r.** – Rada Gimnazjum im. L. Komołowskiego wystosowała oficjalne pismo (Nr D3-5) wyrażające sprzeciw wobec projektu planu reorganizacji sieci szkół przedstawioną przez samorząd rejonu trockiego. Wskazano, że placówka spełnia wymogi prawne dla samodzielnego gimnazjum mniejszości narodowej.
- **31 marca 2022 r.** – Rada Samorządu Rejonu Trockiego przyjęła uchwałę Nr S1E-68 zatwierdzającą plan przekształcenia sieci szkół na lata 2022–2026, zakładającą m.in. utratę samodzielności przez dwie wyżej wymienione polskie placówki.
- **28 kwietnia 2022 r.** – Rada Samorządu podjęła uchwałę Nr S1E-80 wyrażającą formalną zgodę na reorganizację Gimnazjum w Połukniu poprzez jego przekształcenie w filię (oddział nauczania podstawowego) Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Landwarowie.
- **Maj 2022 r.** – przedstawiciele społeczności szkolnej zaskarżyli powyższe uchwały do Wileńskiego Okręgowego Sądu Administracyjnego.
- **3 czerwca 2022 r.** – Wileński Okręgowy Sąd Administracyjny wydał postanowienie o zastosowaniu środków zabezpieczających, zawieszając wykonanie uchwały z dnia 28

kwietnia 2022 r. Decyzja ta prawnie umożliwiła placówkom dalsze funkcjonowanie w charakterze samodzielnych instytucji.

- **Wrzesień 2022 r.** – organ prowadzący zablokował uformowanie klas 11 i 12 w Gimnazjum w Połukniu z powodu nieosiągnięcia minimalnego progu 12 uczniów. 6 września 2022 r. Rada Samorządu podjęła uchwałę (Nr S1E-161) o wykreśleniu uczniów tych klas z rejestru państwowego.
- **Październik 2022 r.** – w ramach protestu wobec wykreślenia z rejestrów, do 27 października uczniowie klas 11-12 fizycznie kontynuowali naukę w placówce, a kadra pedagogiczna świadczyła pracę nieodpłatnie.

2. Nowe uchwały samorządu i interwencja organów centralnych (2023–2024)

- **Rok szkolny 2023/2024** – litewskojęzyczna Szkoła Podstawowa im. Kiejstuta w Starych Trokach została przekształcona w progimnazjum (ośmiolatkę) zachowując status prawny oraz litewskojęzyczne Gimnazjum im. Donatas Malinauskasa w Hanuszyszkach zostało formalnie przekształcone w szkołę podstawową (dziesięciolatkę), również zachowując status prawny.
- **Rok szkolny 2023/2024** – wdrożenie przez organ prowadzący zróżnicowanych mechanizmów administracyjnych wobec placówek w Połukniu. W polskojęzycznym Gimnazjum im. L. Komołowskiego w 2022 r. zlikwidowano klasy maturalne ze względu na niespełnienie progu liczebności, w litewskojęzycznym Gimnazjum im. „Medeiny” (mieszczącym się w tym samym budynku) samorząd zastosował mechanizm zewnętrznej rejestracji. Uczniowie 11. klasy Gimnazjum im. „Medeiny” zostali formalnie wpisani do państwowego rejestru jako uczniowie Gimnazjum w Rudzyszkach, przy jednoczesnym fizycznym kontynuowaniu nauki w dotychczasowej placówce w Połukniu. Działanie to umożliwiło organowi prowadzącemu przyznanie tym klasom pełnego dofinansowania.
- **23 listopada 2023 r.** – Wileński Okręgowy Sąd Administracyjny w I instancji oddalił skargę rodziców na pierwotną decyzję o reorganizacji. Skarżący wnieśli apelację do Litewskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego (LVAT).
- **17 kwietnia 2024 r.** – Rada Gimnazjum złożyła wniosek o odstąpienie od reorganizacji lub zachowanie statusu samodzielnej szkoły podstawowej.

- **25 kwietnia 2024 r.** – Rada Samorządu podjęła nową uchwałę (Nr S1E-86), modyfikującą harmonogram reorganizacji poprzez przesunięcie jej terminów z roku 2022 na 2024. Działanie to podjęto mimo wciąż obowiązującego zabezpieczenia sądowego z 2022 roku.
- **8 maja 2024 r.** – LVAT (sygn. eA-1183-520/2024) oddalił wniosek Samorządu o zniesienie środków zabezpieczających z 3 czerwca 2022 r.
- **23 maja – 3 czerwca 2024 r.** – Rada Gimnazjum skierowała apel do Prezydenta RL, wnosząc o interwencję. 3 czerwca 2024 r. Kancelaria Prezydenta RL wystosowała pismo do Mera Rejonu Trockiego, zobowiązując go do przeanalizowania skargi i ustosunkowania się do podnoszonych zarzutów.
- **12 czerwca 2024 r.** – LVAT oddalił wniosek skarżących o nałożenie grzywny na urzędników samorządu (w tym mera) za rzekome wymuszanie działań reorganizacyjnych wbrew zabezpieczeniu sądowemu. Sąd orzekł, że nie można przypisać odpowiedzialności indywidualnej za kolegialne decyzje Rady.

4. Kwestie dowodowe, próby ugody i prawomocne rozstrzygnięcia (2025)

- **Styczeń – Luty 2025 r.** – LVAT (postanowienie z 4 lutego 2025 r.) oddalił wniosek Samorządu o rozpoznanie apelacji w sprawie głównej w trybie przyspieszonym. Równolegle, sądy I instancji dwukrotnie (14 stycznia i 24 marca) nakładały na Samorząd obowiązek dostarczenia brakujących transkrypcji z posiedzeń Rady pod rygorem grzywny.
- **Marzec – Kwiecień 2025 r.** – Rada Gimnazjum dwukrotnie (3 i 24 marca) wносиła o zawarcie ugody zakładającej przekształcenie placówki w samodzielną szkołę 10-letnią. Mer Rejonu Trockiego (w marcu i kwietniu) konsekwentnie odrzucał wnioski ugodowe, powołując się na toczące się spory sądowe.
- **30 kwietnia 2025 r.** – Regionalny Sąd Administracyjny w I instancji oddalił skargę na decyzję z 6 września 2022 r. o wykreśleniu uczniów klas 11-12.
- **30 maja 2025 r.** – Strona skarżąca wniosła apelację od wyroku sądu pierwszej instancji z dnia 30 kwietnia 2025 r. (sygn. akt eI3-650-979/2025). Przedmiotem zaskarżenia i dalszego sporu pozostaje uchwała Rady Samorządu z 6 września 2022 r. (nr S1E-161), na mocy której – już

po rozpoczęciu roku szkolnego i faktycznym podjęciu nauki przez młodzież – zlikwidowano klasę III gimnazjalną (6 uczniów) oraz klasę IV gimnazjalną (4 uczniów).

- **29 października 2025 r.** – LVAT wydał prawomocny wyrok w sprawie głównej, oddalając apelację skarżących i ostatecznie znosząc środki zabezpieczające z 3 czerwca 2022 r.
- **12 listopada 2025 r.** – Mer Rejonu Trockiego wydał dokument (Nr MP3E-928) nakazujący dyrektorom szkół wznowienie procedur przekształceniowych, ustalając datę końcową fuzji na 28 sierpnia 2026 r.
- **10 grudnia 2025 r.** – LVAT (sygn. eAS-765-492/2025) uchylił decyzję sądu I instancji o umorzeniu postępowania ws. uchwały z kwietnia 2024 r., nakazując jej merytoryczne zbadanie.
- **29 grudnia 2025 r.** – Regionalny Sąd Administracyjny oddalił wniosek skarżących o ustanowienie nowych środków zabezpieczających przeciwko uchwale z 2024 r. Sąd stwierdził brak przesłanek nieodwracalnej szkody. W grudniu w państwowym rejestrze zmieniono status Gimnazjum na "w reorganizacji".
- **Stan bieżący (nierozpoznana apelacja)** – Postępowanie odwoławcze zainicjowane apelacją z 30 maja 2025 r., dotyczące wykreślenia klas 11-12, pozostaje w toku. Do chwili obecnej Litewski Naczelny Sąd Administracyjny nie wyznaczył terminu posiedzenia.

5. Zakończenie procesu restrukturyzacyjnego i sytuacja obecna (2026)

- **31 stycznia 2026 r.** – potwierdzono ostateczny harmonogram, według którego od 1 września 2026 r. Gimnazjum w Połukniu utraci samodzielność i rozpocznie działalność jako filia szkoły w Landwarowie.
- **Luty 2026 r.** – przedstawiciele polskiej mniejszości w przestrzeni publicznej podnieśli fakt, że zlikwidowaniu samodzielności uległy wyłącznie dwie wspomniane szkoły polskie (5 lutego). W odpowiedzi na eskalację sporu i zarzuty o dyskryminację, Mer Rejonu Trockiego (6 lutego) zaproponował publicznie przekazanie polskich placówek pod zarząd rządu centralnego.

6. Zestawienie statusu prawnego jednostek oświatowych objętych procesem

W wyniku opisanego wyżej ciągu zdarzeń faktycznych i prawnych, status poszczególnych placówek kształtuje się następująco:

1. **Gimnazjum im. Longina Komolowskiego w Polukniu (szkoła polskojęzyczna)** – degradacja do filii (dziesięciolatki) Gimnazjum im. H. Sienkiewicza (utrata osobowości prawnej zaplanowana na 28 sierpnia 2026 r.).
2. **Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach (szkoła polskojęzyczna)** – faktyczna degradacja do statusu filii (ośmiolatki).
3. **Gimnazjum im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach (szkoła litewskojęzyczna)** – przekształcone w szkołę podstawową (dziesięciolatkę) zachowując status prawny. Natomiast w przeciwieństwie do szkół polskich, placówka zachowała funkcjonowanie klas 11-12 poprzez system celowych subwencji samorządowych. Uczniowie 11-12 klas Gimnazjum im. zostali formalnie wpisani do państwowego rejestru jako uczniowie Gimnazjum w Wysokim Dworze, nauczyciele również zatrudnieni w Gimnazjum w Wysokim Dworze, przy jednoczesnym fizycznym kontynuowaniu nauki i pracy w dotychczasowej placówce w Hanuszyszkach.

III. ANALIZA MECHANIZMÓW REORGANIZACJI ORAZ FINANSOWANIA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W REJONIE TROCKIM

Zasadniczym elementem niniejszej analizy jest weryfikacja przesłanek wskazujących na różnicowane traktowanie placówek oświatowych ze względu na język nauczania. Z perspektywy badawczej istota badanego problemu nie sprowadza się wyłącznie do ustawowych założeń samego procesu reorganizacji, do którego samorząd posiada prawo, lecz do odmiennego podejścia organu prowadzącego do szkół mniejszości narodowych w zestawieniu z placówkami litewskojęzycznymi znajdującymi się w ściśle analogicznej sytuacji demograficznej.

KLASY 11-12

1. Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu

Pierwszym podmiotem poddanym analizie jest Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu (szkoła z polskim językiem nauczania). W roku szkolnym 2022/2023, stanowiącym początek systemowej reorganizacji sieci szkół, wobec tej placówki zastosowano ścisły rygorizm administracyjny. W procesie tym uczniowie klas 11 i 12 zostali wykreśleni z państwowego rejestru uczniów na mocy uchwały Rady Samorządu z 6 września 2022 roku. Bezpośrednią podstawą tej decyzji było nieosiągnięcie wymaganego progu liczebnego, wynoszącego ustawowo minimum dwanaście osób w oddziale. Działanie to skutkowało natychmiastowym brakiem podstaw prawnych do dalszego funkcjonowania tych klas i ich faktyczną likwidacją, pomimo fizycznej obecności młodzieży w szkole i kontynuowania przez nią nauki bez finansowania do 27 października 2022 roku w ramach protestu.

Analiza dokumentacji z tego okresu wskazuje na odstępianie przez władze samorządowe od możliwości zastosowania przewidzianych prawem rozwiązań ochronnych. Zignorowano między innymi dopuszczalną na gruncie prawa oświatowego możliwość realizacji wspólnego planu nauczania dla dwóch oddzielnych szkół funkcjonujących w jednym budynku (Gimnazjum im. L. Komołowskiego oraz Gimnazjum „Medeina”). Organ prowadzący błędnie zakwalifikował ten mechanizm jako wyłącznie rekomendacyjny, odmawiając jego wdrożenia. Dodatkowo odnotowano nieścisłości w procedowaniu opinii społecznej w tej materii. Odstąpienie od wspólnego planu nauczania oparto na ustnej, niepopartej żadnym protokołem deklaracji dyrektora Gimnazjum „Medeina”. Kiedy w późniejszym czasie pojawiły się pisemne oświadczenia rodziców oraz

przewodniczącej rady tejże szkoły, potwierdzające wolę współpracy, zostały one zakwestionowane przez Mera Rejonu Trockiego jako nieautentyczne.

2. Litewskojęzyczne Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu

W roku szkolnym 2023/2024, a następnie w latach 2024/2025 i 2025/2026, placówka ta znalazła się w analogicznej sytuacji demograficznej, charakteryzującej się niedoborem uczniów niezbędnych do utworzenia klas 11 i 12. W tym przypadku samorząd nie zdecydował się na wykreślenie oddziałów z rejestru, lecz wdrożył alternatywne rozwiązanie o charakterze elastycznej inżynierii administracyjnej. Uczniowie niespełniający kryterium liczebności zostali *de iure* zarejestrowani w rejestrze uczniowskim Gimnazjum w Rudziszkach, podczas gdy *de facto* cały proces dydaktyczny fizycznie pozostał i jest kontynuowany w ich macierzystej placówce w Połukniu.

Zastosowanie opisanego mechanizmu zastępczego wygenerowało systemowe zjawisko dualizmu organizacyjnego. Młodzież formalnie przynależy do jednej jednostki oświatowej, realizując program nauczania w fizycznych murach innej lokalizacji.

Zestawienie porównawcze ad 1 i 2 (Klasy 11–12)

Kryterium porównawcze	Placówka z polskim językiem nauczania (2022)	Placówka z litewskim językiem nauczania (2023)
Podmiot	Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu	Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu
Status demograficzny	Liczebność oddziału poniżej wymaganego progu	Liczebność oddziału poniżej wymaganego progu
Rozstrzygnięcie organu	Wykreślenie z rejestru uczniów	Utrzymanie ciągłości pracy poprzez przesunięcia formalne – rejestr uczniów w szkole w Rudziszkach
Miejsce realizacji zajęć	Brak możliwości kontynuacji nauki	Zachowanie dotychczasowej lokalizacji (Połuknie)
Finansowanie	Wstrzymanie finansowania oddziałów	Pełne dofinansowanie z budżetu samorządu
Rezultat końcowy	Likwidacja klas	Utrzymanie klas

3. Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach

W roku szkolnym 2023/2024 wdrożono w szkole model organizacyjny polegający na rozdzieleniu miejsca faktycznej realizacji procesu dydaktycznego od formalnego miejsca rejestracji uczniów. Młodzież uczęszczająca do klas 11 i 12 pobiera naukę fizycznie w placówce w Hanuszyszkach, natomiast w państwowych systemach ewidencyjnych figuruje jako uczniowie Gimnazjum w Wysokim Dworze. Wymiar finansowy tego zabiegu opiera się na zastosowaniu przez samorząd mechanizmu podwójnego subwencjonowania tych samych jednostek lekcyjnych. Dowodzi to istnienia i stosowania przez organ prowadzący instrumentów organizacyjnych pozwalających na dysponowanie środkami publicznymi w sposób umożliwiający ochronę wybranych placówek przed rygorami wynikającymi z niespełnienia progów liczbowych.

Należy jednak wskazać, że rozbieżność pomiędzy rzeczywistym procesem edukacyjnym a ujęciem dokumentalnym (jak w przypadku Szkoły w Hanuszyszkach i Gimnazjum „Medeiny”) rodzi konkretne skutki systemowe. Z perspektywy finansowania oświaty generuje to anomalie polegającą na sztucznym dublowaniu kosztów etatowych. Państwowa subwencja oświatowa, podążająca formalnie za uczniem, trafia do budżetu szkoły rejestrowej, wspierając utrzymanie tamtejszej kadry. Jednocześnie, aby zabezpieczyć faktyczny proces dydaktyczny dla tych samych uczniów fizycznie pozostających w macierzystej placówce (np. w Gimnazjum „Medeina”), organ prowadzący zmuszony jest desygnować dodatkowe środki z własnego budżetu na opłacenie pracy nauczycieli realizujących zajęcia na miejscu. W efekcie, w ujęciu całego systemu finansów publicznych, na realizację jednego przedmiotu dla określonej grupy uczniów przypada dwóch nauczycieli, co prowadzi do ewidentnej nieefektywności budżetowej i stanowi formę ukrytego, podwójnego subwencjonowania wybranych placówek ze środków samorządowych. Głównym efektem i zarazem celem tego zabiegu administracyjnego jest pełne, stuprocentowe subwencjonowanie z budżetu Samorządu Rejonu Trockiego oddziałów klasowych, które z punktu widzenia obowiązujących norm nie spełniają ustawowych wymogów liczbowych. Te zjawiska ilustruje poniższa tabela:

Element analizy	Stan faktyczny (Realizacja)	Stan formalny (Dokumentacja)	Skutek systemowy
Miejsce nauki	Lokalna szkoła w miejscowości zamieszkania ucznia	Placówka rejestrowa w innej miejscowości	Transfer państwowych środków oświatowych do szkoły rejestrowej

Element analizy	Stan faktyczny (Realizacja)	Stan formalny (Dokumentacja)	Skutek systemowy
Status oddziału	Regularne zajęcia dydaktyczne w macierzystym budynku	Oddział formalnie nieistniejący w macierzystej szkole	Utrata subwencji przez szkołę lokalną na rzecz innej placówki
Obsługa kadrowa i finansowanie	Prowadzenie zajęć przez nauczyciela fizycznie na miejscu	Państwowa subwencja na ucznia (koszyk) przypisana szkole rejestrowej	Dublowanie kosztów etatowych (konieczność dodatkowego opłacenia lokalnego nauczyciela z budżetu samorządu)
Statystyka oświatowa	Realna, fizyczna obecność uczniów w danej szkole	Przypisanie uczniów do zewnętrznej jednostki administracyjnej	Sztuczne zawyżanie potencjału szkół rejestrowych kosztem placówek lokalnych

4. Analiza zbiorcza w kwestii reorganizacji klasy 11-12 (lata 2022-2026)

Analiza danych z trzech kolejnych lat szkolnych ujawnia powtarzalny schemat: uczniowie nie znikają z systemu edukacji – znikają jedynie z rejestrów szkół polskich, będąc jednocześnie „dopisywanymi” do szkół litewskich w celu ich sztucznego podtrzymania i przekazywania tam subwencji. Zabiegi w zakresie finansowania ilustrują poniższe tabele:

ROK SZKOLNY 2022-2023

Szkoła	Klasa	Uczniowie fizycznie na miejscu	Uczniowie w rejestrze formalnym	Gdzie trafia finansowanie
Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu	11	uczniowie byli (łączone nauczanie możliwe)	0	brak finansowania dla szkoły
Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu	12	uczniowie byli	0	brak finansowania dla szkoły
Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu	11	14	14	Finansowanie trafia dla Medeiny z budżetu państwa
Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu	12	12	12	Finansowanie trafia dla Medeiny z budżetu państwa
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinauskas w	11	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego

Hanuszyszki (Onuškis)				
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszki (Onuškis)	12	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	11	część uczniów nie uczy się fizycznie tu	13	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 11 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	12	część uczniów nie uczy się fizycznie tu	12	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach.

Rok szkolny 2023–2024

Szkoła	Klasa	Uczniowie fizycznie na miejscu	Uczniowie w rejestrze formalnym	Gdzie trafia finansowanie
Połuknie – Gimn. im. L. Komołowskiego	11	brak klasy	0	—
Połuknie – Gimn. im. L. Komołowskiego	12	brak klasy	0	—
Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu	11	uczniowie uczą się na miejscu	0	Rudziszki (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu	12	13	13	Finansowanie trafia dla Medeiny z budżetu państwa
Gimnazjum w Rudziszkach	11	część uczniów fizycznie gdzie indziej	21	Gimnazjum w Rudziszkach oprócz pełnego finansowania z budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 11 klasy z Gimnazjum im. Medeiny“ w

				Połukniu zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Rudziszkach.
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszki (Onuškis)	11	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszki (Onuškis)	12	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	11	część uczniów nie uczy się fizycznie tu	14	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z Budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 11 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	12	część uczniów nie uczy się fizycznie tu	12	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z Budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach

Rok szkolny 2024–2025

Szkoła	Klasa	Uczniowie fizycznie na miejscu	Uczniowie w rejestrze formalnym	Gdzie trafia finansowanie
Połuknie – Gimn. im. Longina Komołowskiego	11	brak klasy	0	—
Połuknie – Gimn. im. Longina Komołowskiego	12	brak klasy	0	—
Gimnazjum im. „Medeiny“ Połukniu	11	13	13	Finansowanie trafia z budżetu państwa

Gimnazjum im. „Medeiny“ Połukniu	12	uczniowie na miejscu	0	Gimnazjum w Rudziszkach (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum w Rudziszkach	11		22	Finansowanie trafia dla Gimnazjum w Rudziszkach z budżetu państwa
Gimnazjum w Rudziszkach	12	część uczniów nie uczy się tu fizycznie	20	Gimnazjum w Rudziszkach oprócz pełnego finansowania z budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Gimnazjum im. Medeiny“ w Połukniu zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Rudziszkach
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszki (Onuškis)	11	brak klasy formalnie	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszki (Onuškis)	12	uczniowie uczą się na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	11	0 fizycznie	0	—
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	12	część uczniów nie uczy się tu fizycznie	16	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z Budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach

Rok szkolny 2025–2026

Szkoła	Klasa	Uczniowie fizycznie na miejscu	Uczniowie w rejestrze formalnym	Gdzie trafia finansowanie
Połuknie – Gimn. im. Longina Komołowskiego	11	brak klasy	0	—

Połuknie – Gimn. im. Longina Komołowskiego	12	brak klasy	0	—
Gimnazjum im. „Medeiny“ w Połukniu	11	uczniowie na miejscu	0	Gimnazjum w Rudziszkach (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Gimnazjum im. „Medeiny“ w Połukniu	12	12	12	Medeina otrzymuje finansowanie z budżetu państwa.
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszkach (Onuškis)	11	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego
Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinausakas w Hanuszyszkach (Onuškis)	12	uczniowie na miejscu	0	Wysoki Dwór (100%) dodatkowe finansowanie z budżetu Samorządu rejonu trockiego (100%)
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	11	część uczniów spoza szkoły	36	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z Budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze, ale uczą się w Hanuszyszkach
Gimnazjum w Wysokim Dworze (Aukštadvaris)	12	część uczniów spoza szkoły	24	Wysoki Dwór oprócz pełnego finansowania z Budżetu państwa, otrzymuje dodatkowe 100% finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego, ponieważ uczniowie 12 klasy z Hanuszyszek zarejestrowani w rejestrze Gimnazjum w Wysokim Dworze.

KLASY 5-10

5. Analiza danych statystycznych

Analiza danych statystycznych z lat szkolnych 2022–2026, obejmująca zestawienie liczebności oddziałów klas 5–10 oraz struktury ich finansowania, ukazuje powszechny problem demograficzny w systemie oświaty rejonu trockiego. Zgromadzony materiał badawczy wskazuje bezspornie, że występowanie klas niepełnych (liczących poniżej ustalonego progu 8 uczniów) dotyka w równym stopniu placówki z litewskim językiem nauczania (Szkoła Podstawowa im. Kiejstuta w Starych

Trokach, Gimnazjum im. D. Malinauskasa w Hanuszyszkach, Gimnazjum im. „Medeiny” w Połukniu), jak i szkoły polskojęzyczne (Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu, Szkoła Podstawowa im. A. Stelmachowskiego w Starych Trokach). Zestawienia budżetowe potwierdzają również, że Samorząd Rejonu Trockiego wywiązuje się z obowiązku finansowania tych oddziałów, dopłacając ze środków własnych wymagane 50% lub 100% do utrzymania małych klas we wszystkich analizowanych placówkach. Ilustrują to poniższe tabele:

ROK SZKOLNY 2022-2023

(Od 2022-2023 r. szk. Szkoła podstawowa im. Kiejstuta w Starych Trokach (dziesięciolatka) została przekształcona w ośmiolatkę, czyli progimnazjum, nie tracąc samodzielności/statusu prawnego. Gimnazjum im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach (dwunastolatka) zostało przekształcone w dziesięcioletnią szkołę podstawową nie tracąc statusu prawnego, pozostawiając możliwość 11-12 klasom uczyć się w tej samej szkole).

Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepelna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Progimnazju im. Kiejstuta w Starych Trokach	134	7 klasa	0	0	0
1.1.			10 klasa	6	0	100 proc.
2.	Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach	103	6 klasa	6	50 proc.	50 proc.
2.1.			7 klasa	5	50 proc.	50 proc.
2.2.			9 klasa	4	50 proc.	50 proc.
2.3.			10 klasa	5	50 proc.	50 proc.
3.	Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach	96	8 klasa	6	0	100 proc.
4.	Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu	131	5 klasa	7	50 proc.	50 proc.
4.1.			8 klasa	3	33 proc.	67 proc.
4.2.			9 klasa	7	50 proc.	50 proc.
4.3.			10 klasa	3	50 proc.	50 proc.

Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu

Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepelna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu	173	8 klasa	6	0	100 proc.

ROK SZKOLNY 2023-2024

Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Progimnazjum im. Kiejstuta w Starych Trokach	109	5 klasa	6	0	100 proc
1.1.			8 klasa	0	0	0
2.	Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach	97	5 klasa	7	50 proc.	50 proc.
2.1.			7 klasa	5	50 proc.	50 proc.
2.2.			8 klasa	5	50 proc.	50 proc.
2.3.			9 klasa	7	50 proc.	50 proc
2.4.			10 klasa	4	0	100 proc.
3.	Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach	103	5 klasa	7	0	100 proc.
4.	Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu (w tym roku szkolnym Gimnazjum nie posiada 11-12 klas)	111	6 klasa	5	50 proc.	50 proc.
4.1.			9 klasa	3	0	100 proc.
4.2.			10 klasa	6	50 proc.	50 proc.

Analiza 5-10 klas Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu

Eil. Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu	162	9 klasa	5	0	100 proc.

ROK SZKOLNY 2024-2025

Eil. Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Progimnazjum im. Kiejstuta w Starych Trokach	159	Samorząd rejonu trockiego zabronił przyjmować do Gimnazjum Witolda Wielkiego w Trokach uczniów ze starostwa Stare Troki. Tym samym zwiększył liczebność uczniów w Progimnazjum im Kiejstuta w Starych Trokach			
1.1.						
2.	Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach	99	6 klasa	7	50 proc.	50 proc.
2.1.			7 klasa	7	50 proc.	50 proc.
2.2.			8 klasa	4	0	100 proc.
2.3.			9 klasa	5	50 proc.	50 proc.
2.4.			10 klasa	7	50 proc.	50 proc.
3.	Szkoła Podstawowa im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach	128	-	-	-	-
4.	Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu	111	7 klasa	6	50 proc.	50 proc.
4.1.			10 klasa	3	0	100 proc.

Analiza 5-10 klas Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu

Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu	150	10 klasa	6	0	100 proc.

ROK SZKOLNY 2025-2026

Eil. Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Progimnazjum im. Kiejstuta w Starych Trokach	182	W celu zwiększenia liczebności uczniów w klasach Samorząd rozpoczyna formować klasy dla uczniów edukacji włączającej, zapewniając dojazd z całego rejonu.			
1.1.						
2.	Progimnazjum im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach Oddział Gimnazjum w Trokach	85	5 klasa	7	50 proc.	50 proc.
2.1.			7 klasa	7	50 proc.	50 proc.
2.2.			8 klasa	7	50 proc.	50 proc.
3.	Progimnazjum im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach	117	7	4	0	100 proc.
4.	Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu	104	8 klasa	6	50 proc.	50 proc.
4.1.			10 klasa	7	50 proc.	50 proc.

Analiza 5-10 klas Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu

Eil. Nr.	Szkoła	Łączna liczba Uczniów w szkole	Niepełna klasa	Ilość uczniów w niepełnej klasie	Finansowanie z budżetu państwa	Finansowanie z budżetu samorządu rejonu trockiego
1.	Gimnazjum im. Medeiny w Połukniu	153	-	-	-	-

Wnioski:

Analizując dane, należy wskazać, że w przypadku klas 5-10 istota nierównego traktowania i dyskryminacji pośredniej nie może zostać odnotowana w odmowie bieżącego finansowania klas 5-10, lecz w odmiennych konsekwencjach instytucjonalnych, jakie organ prowadzący wyciąga wobec szkół na podstawie ich statusu językowego. Tabele statystyczne pokazują asymetryczne stosowanie kryteriów „nieefektywności ekonomiczno-demograficznej” jako przesłanki do likwidacji samodzielności prawnej placówek. **W przypadku szkół polskojęzycznych, funkcjonowanie klas niepełnych, które na mocy wyjątków ustawowych otrzymują 50% gwarantowanej subwencji z Ministerstwa Oświaty, Nauki i Sportu, a w pozostałych 50% są dotowane przez samorząd, zostało uznane za podstawę do wdrożenia rygorystycznego procesu reorganizacji.** Konieczność samorządowego współfinansowania posłużyła jako argument za administracyjną degradacją Gimnazjum im. L. Komołowskiego oraz Szkoły Podstawowej im. A. Stelmachowskiego do statusu filii innych jednostek.

Zupełnie odmienną, wysoce protekcyjną politykę organ prowadzący stosuje wobec szkół z litewskim językiem nauczania. W ich przypadku spadek liczby uczniów poniżej minimum skutkuje całkowitą (100%) utratą subwencji państwowej, co czyni te klasy dwukrotnie większym obciążeniem dla budżetu samorządu niż klasy w szkołach mniejszościowych. Mimo rażącej, z punktu widzenia budżetowego, nieefektywności ekonomicznej tych szkół, samorząd nie kwalifikuje ich do tożsamej reorganizacji ani nie pozbawia osobowości prawnej. Wyjątkiem jest tutaj Gimnazjum im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach (szkoła litewskojęzyczna) – przekształcone w szkołę podstawową, dziesięciolatkę (przy czym, w przeciwieństwie do szkół polskich, placówka zachowała funkcjonowanie klas 11-12 poprzez system celowych subwencji samorządowych). Co więcej, analiza danych z lat 2023–2026 dowodzi wprost, że władze samorządowe wdrażają zinstytucjonalizowane mechanizmy ratunkowe mające na celu sztuczne zwiększenie rentowności tych placówek. Przykładem jest wydanie zakazu przyjmowania uczniów ze starostwa Stare Troki do Gimnazjum Witolda Wielkiego w Trokach w celu wymuszenia wzrostu liczebności w litewskojęzycznym Progimnazjum im. Kiejstuta w Starych Trokach, a także odgórne formowanie w tej szkole klas dla uczniów edukacji włączającej poprzez zapewnienie im logistyki dowozowej z terenu całego rejonu. Podobną ochroną otoczono Gimnazjum im. „Medeiny”, które zachowuje pełną niezależność

instytucjonalną mimo obecności klas wymagających stuprocentowego pokrycia kosztów z kasy samorządu.

6. Efektywność ekonomiczna szkół

Zebrany materiał dowodzi, że obiektywne kryteria demograficzne i finansowe są przez Samorząd Rejonu Trockiego traktowane w sposób wysoce selektywny i instrumentalny. Kiedy deficyt uczniów dotyczy szkół polskich, samorząd interpretuje go jako stan wymagający nieodwracalnej likwidacji struktur danej placówki. Kiedy natomiast jeszcze większy deficyt finansowy i demograficzny dotyka szkół litewskich, traktowany jest on jako priorytetowy interes publiczny, wymagający wielopoziomowego wsparcia administracyjnego i celowych inwestycji budżetowych. Praktyka ta stanowi naruszenie fundamentalnej zasady równego traktowania podmiotów publicznych i wprost prowadzi do systemowej marginalizacji oświaty mniejszości narodowych.

W toku procedowania reformy sieci szkół, organ prowadzący sformułował tezę o konieczności optymalizacji wydatków poprzez reorganizację Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu, co według deklaracji Mera Rejonu Trockiego miałyby wygenerować oszczędności rzędu 160 tys. euro rocznie. Analiza operacyjna kosztów utrzymania obiektu w Połukniu wykazuje istotną anomalię statystyczną. Choć budynek jest współużytkowany przez dwie odrębne jednostki oświatowe – Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu oraz litewskojęzyczne Gimnazjum „Medeina” w Połukniu – całkowite koszty utrzymania infrastruktury są w sposób jednolity przypisywane wyłącznie do budżetu placówki polskojęzycznej. Taka praktyka księgową prowadzi do sztucznego i nieuzasadnionego merytorycznie zawyżenia statystycznego kosztu utrzymania jednego ucznia do kwoty 9 427,9 euro. Powstały w ten sposób obraz finansowy jest wykorzystywany przez organ prowadzący jako kluczowy argument o rzekomej „nierentowności” szkoły polskiej, podczas gdy w rzeczywistości wynika on z braku proporcjonalnego podziału kosztów eksploatacyjnych między oba podmioty korzystające z tej samej infrastruktury.

Wątpliwości budzić może również deklarowany przez samorząd cel reinwestowania rzekomych oszczędności w infrastrukturę placówki. Analiza stanu technicznego obiektu wykazuje, że Gimnazjum dysponuje obecnie wzorcowym zapleczem dydaktycznym, które w ostatnich latach poddano kompleksowej modernizacji. Inwestycje objęły renowację elewacji i wnętrza, odnowienie sal lekcyjnych oraz utworzenie specjalistycznych stref relaksu i sensoryki. Placówka dysponuje

nowoczesnym laboratorium nauk przyrodniczych oraz rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną. Biorąc pod uwagę fakt, że kluczowe potrzeby inwestycyjne zostały już zaspokojone, deklaracja o przeznaczeniu funduszy na bliżej nieokreślone cele infrastrukturalne po likwidacji samodzielności szkoły nosi znamiona braku transparentności i podważa ekonomiczną zasadność procesu reorganizacji.

Należy ponadto podnieść istotny argument dotyczący pochodzenia kapitału inwestycyjnego. Obecny wysoki standard techniczny placówki nie jest wynikiem polityki inwestycyjnej samorządu, lecz efektem pozyskania znaczących funduszy pozabudżetowych. Blisko 49% całości nakładów na modernizację obiektu pochodziło bezpośrednio z budżetu państwa polskiego. Składają się na to środki celowe na renowację budynku w kwocie przekraczającej 350 tys. euro oraz fundusze projektowe o wartości ponad 100 tys. euro. Z perspektywy finansów publicznych i zasad współżycia społecznego, **dążenie do administracyjnej degradacji placówki, której rozwój został sfinansowany w tak znacznym stopniu przez podmiot zewnętrzny, budzi uzasadnione zastrzeżenia.** Praktyka ta może być interpretowana jako próba przejęcia nowoczesnej infrastruktury, sfinansowanej z funduszy celowych przeznaczonych na wsparcie mniejszości narodowej, przy jednoczesnym wygaszaniu samodzielności prawnej podmiotu, który te środki pozyskał i zagospodarował. Analiza wykazuje zatem, że argumentacja ekonomiczna organu prowadzącego opiera się na błędnych założeniach statystycznych i pomija istotny wkład kapitałowy strony polskiej w substancję majątkową rejonu.

7. Postępowania sądowe oraz zidentyfikowane wady procesowe w postępowaniu organu prowadzącego

Proces reorganizacji sieci szkół w rejonie trockim, obok wykazanych wcześniej anomalii finansowo-administracyjnych, charakteryzuje się również występowaniem istotnych wad prawnych na etapie wykonawczym. Dokumentacja zgromadzona w toku trwających postępowań przed litewskimi sądami administracyjnymi wskazuje na proces niestosowania się do wiążących orzeczeń sądowych przez lokalny aparat władzy. Kluczowym zagadnieniem z perspektywy poszanowania zasady praworządności oraz legalizmu działań administracji publicznej jest stosunek organu prowadzącego do zastosowanych przez sąd środków zabezpieczających.

Z zebranego materiału badawczego wynika, iż Wileński Okręgowy Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 3 czerwca 2022 r. wstrzymał wykonanie samorządowej uchwały o reorganizacji, nakładając tym samym bezwzględny zakaz podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do fuzji lub likwidacji samodzielności placówek do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sporu. Pomimo obowiązywania tego środka zabezpieczającego, władze samorządowe szczebla wykonawczego, w tym Mer, inicjowały działania administracyjne ukierunkowane na *de facto* instytucjonalną likwidację Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu. Działania te przybrały formę implementacji metody „faktów dokonanych” w przestrzeni prawno-rejestrowej. Jak wynika z materiału dowodowego, administracja samorządowa wywierała sformalizowaną presję na dyrekcję Gimnazjum, obligując ją do natychmiastowego podjęcia nieodwracalnych kroków reorganizacyjnych. Wymagano między innymi formalnego powiadomienia wierzycieli instytucji o nadchodzącym przekształceniu oraz zainicjowania zmiany statusu prawnego placówki w państwowych systemach ewidencyjnych na status „w reorganizacji”. Działania te były wymuszane w okresie, w którym postanowienie sądu o wstrzymaniu wszelkich tego typu procedur pozostawało w pełnej mocy prawnej.

Konsekwencją opisanego stanu rzeczy była eskalacja sporu na płaszczyźnie procesowej. Wobec zignorowania przez organ prowadzący sądowego zakazu ingerencji w strukturę placówki, przedstawiciele wspólnoty szkolnej skorzystali z przysługujących im instrumentów ochrony prawnej, występując z oficjalnym wnioskiem o nałożenie sankcji finansowych. Skarga ta, skierowana przeciwko urzędnikom samorządowym, w tym merowi oraz członkom rady, opierała się na zarzucie świadomego i celowego zlekceważenia prawomocnego orzeczenia o wstrzymaniu reorganizacji.

IV. PRAWNOMIĘDZYNARODOWE ORAZ KRAJOWE UWARUNKOWANIA OCHRONY SZKOLNICTWA MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W KONTEKŚCIE ZAKAZU DYSKRYMINACJI

Należy wskazać, że działania organów administracji samorządowej w sferze organizacji sieci oświatowej nie funkcjonują w próżni aksjologicznej, lecz podlegają ścisłej ewaluacji w świetle hierarchii źródeł prawa. Samorząd Rejonu Trockiego jest bezwzględnie związany nie tylko przepisami ustawowymi, ale przede wszystkim normami rangi konstytucyjnej oraz ratyfikowanymi aktami prawa międzynarodowego. Fundamentem krajowego reżimu ochronnego jest **artykuł 37 Konstytucji Republiki Litewskiej**, który wprost gwarantuje obywatelom należącym do mniejszości narodowych prawo do pielęgnowania własnego języka, kultury i obyczajów. Z przepisu tego doktryna prawa konstytucyjnego wywodzi nie tylko negatywny zakaz asymilacji, ale pozytywny obowiązek państwa i jego jednostek terytorialnych do tworzenia realnych, zinstytucjonalizowanych warunków umożliwiających realizację tych praw, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do edukacji w języku ojczystym.

Bezpośrednią konkretyzację norm konstytucyjnych stanowią krajowe regulacje ustawowe, wyznaczające granice władztwa samorządu terytorialnego. Ustawa o mniejszościach narodowych z dnia 7 listopada 2024 r. *expressis verbis* statuuje w artykule 1 pozytywny obowiązek państwa do tworzenia warunków chroniących tożsamość kulturową i językową mniejszości. Ochrona ta opiera się na fundamentalnych zasadach wyrażonych w artykule 3 ustawy, do których należą w szczególności zasada równych szans, gwarantująca ochronę przed dyskryminacją m.in. ze względu na narodowość i język, zasada wspierania różnorodności kulturowej oraz zasada uzgadniania i współpracy. Ta ostatnia nakłada obowiązek prowadzenia konsultacji z organizacjami zrzeszającymi mniejszości narodowe przy podejmowaniu jakichkolwiek decyzji dotyczących ich praw – wymóg, który w procesie reorganizacji w rejonie trockim został zignorowany. Ustawa wprost przewiduje także prawo osobie należącej do mniejszości narodowej prawo do nauki w języku tej mniejszości w szkole (art. 7).

Ramy te ściśle korelują z systemowymi rozwiązaniami Ustawy o oświacie z dnia 25 czerwca 1991 r. z późn. zm. Choć art. 58 ustawy uprawnia samorząd do kształtowania sieci szkół, władztwo to musi uwzględniać różnorodność potrzeb społeczności. Zgodnie z art. 28 (ust. 6) samorząd jest zobligowany do posiadania optymalnej sieci podmiotów edukacyjnych, która uwzględnia różnorodność potrzeb, a

na obszarach, na których tradycyjnie licznie zamieszkuje mniejszość narodowa, samorząd ma obowiązek zapewnienia możliwości nauki w języku mniejszości narodowej (art. 28 ust. 7). Ustawa wprost nakazuje także, aby przy tworzeniu sieci szkół państwowych i samorządowych przeprowadzane były konsultacje z mieszkańcami w celu ochrony interesu publicznego (art. 28 ust. 5). Wymóg transparentności i dialogu społecznego wzmacnia dodatkowo uregulowana w art. 61 możliwość tworzenia rad oświatowych samorządu, wspierających udział społeczeństwa w kształtowaniu polityki oświatowej.

Proces reorganizacji szkół polskojęzycznych w rejonie trockim budzi w świetle tych przepisów wątpliwości co do jego zgodności z prawem. Zgodnie z art. 44 ust. 2 Ustawy o oświacie, reorganizacja lub likwidacja szkoły ogólnokształcącej przez radę samorządu musi ściśle opierać się na wielowymiarowych kryteriach zdefiniowanych w art. 43 ust. 8–14. Przepisy te wyraźnie nakazują miarkować wymogi dotyczące liczebności klas poprzez uwzględnienie takich zmiennych jak: język nauczania, położenie geograficzne szkoły, potrzeby uczniów oraz specyfika regionu. Zignorowanie przez Samorząd Rejonu Trockiego owych ustawowych przesłanek celowościowych na rzecz mechanicznego aplikowania jednolitych progów liczbowych stanowi nadużycie władztwa, prowadząc do niedopuszczalnego, administracyjnego wygaszania samodzielności instytucjonalnej szkół mniejszościowych. Co więcej, ujawnione mechanizmy sztucznego kształtowania rekrutacji – polegające na odgórnym blokadach przyjmowania uczniów – bezpośrednio naruszają dyspozycję art. 29 Ustawy o oświacie, który gwarantuje każdemu uczniowi prawo wolnego wyboru szkoły oraz możliwość jej zmiany.

Na płaszczyźnie prawa międzynarodowego, determinującej ramy legalności działań administracji lokalnej, kluczowe znaczenie ma **Konwencja Ramowa o Ochronie Mniejszości Narodowych Rady Europy**, przyjęta w 1995 roku, której Republika Litewska jest sygnatariuszem. Dokument ten, stanowiący najważniejszy europejski instrument prawny w tym obszarze, definiuje mniejszość jako grupę obywateli powiązanych wspólną tożsamością, językiem i kulturą, nakładając na państwa strony twarde zobowiązania w zakresie ich równego traktowania. W kontekście badanej sprawy szczególnej uwadze podlega **artykuł 14 Konwencji Ramowej, który nakłada na państwo obowiązek uznania prawa osób należących do mniejszości do uczenia się języka mniejszościowego lub pobierania w nim nauki**. Właściwe implementowanie tych postanowień podlega stałemu **monitoringowi Komitetu Doradczego ds. Konwencji Ramowej**, który w swoich

okresowych ocenach wielokrotnie akcentował, że optymalizacja sieci szkół nie może prowadzić do nieproporcjonalnego pogorszenia dostępu do oświaty mniejszościowej.

Uzupełnieniem i wzmocnieniem tego reżimu jest **Europejska Konwencja Praw Człowieka (EKPCz)**. Przeprowadzenie procesu reorganizacji szkół mniejszościowych w sposób opisany w poprzednich rozdziałach raportu rodzi poważne **ryzyko naruszenia artykułu 2 Protokołu nr 1 do EKPCz (prawo do nauki), rozpatrywanego w ścisłym związku z artykułem 14 EKPCz, statuującym powszechny zakaz dyskryminacji, w tym dyskryminacji ze względu na przynależność do mniejszości narodowej**. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jednoznacznie wskazuje, że dyskryminacja polega nie tylko na odmiennym traktowaniu osób w analogicznej sytuacji, ale również na braku odmiennego traktowania podmiotów, których obiektywna sytuacja jest znacząco różna.

W świetle prawa **naruszeniem zakazu dyskryminacji (art. 14 EKPCz oraz przepisów Konwencji Ramowej) w badanej sprawie jest asymetryczne traktowanie podmiotów oświatowych** znajdujących się w analogicznej sytuacji faktycznej i prawnej, dokonywane przez organ prowadzący **wyłącznie na podstawie kryterium języka nauczania**. Jak wykazano w uprzedniej analizie, należy stwierdzić, że Samorząd Rejonu Trockiego w sposób arbitralny i selektywny aplikuje obowiązujące przepisy. Wobec placówek litewskojęzycznych zmagających się z niżem demograficznym organ ten wdraża elastyczne mechanizmy ochronne i pełne subwencjonowanie, podczas gdy wobec placówek polskojęzycznych, dotkniętych identycznym deficytem uczniów, stosuje bezwzględne sankcje reorganizacyjne i pozbawia je samodzielności prawnej. Tego rodzaju praktyka, w której organ władzy publicznej różnicuje skutki prawne dla podobnych podmiotów ze względu na ich narodowy charakter, wyczerpuje znamiona dyskryminacji bezpośredniej w procesie stosowania prawa i stanowi nadużycie władztwa administracyjnego.

Niezależnie jednak od powyższych uchybień na szczeblu samorządowym, fundamentalnym argumentem natury prawno-systemowej, **dyskwalifikującym sam przyjęty model reorganizacji, jest zjawisko dyskryminacji pośredniej, wynikające z mechanicznego aplikowania jednolitych progów demograficznych przewidzianych przez ustawodawcę**. Republika Litewska liczy blisko 2,88 miliona obywateli, z czego społeczność polska stanowi około 6,5 procent populacji. **Narzuconie identycznego minimum liczebności klas** (na przykład wymogu 8 lub 12 uczniów) w małych miejscowościach **zarówno wobec przedstawicieli dominującej większości, jak i wysoce**

rozproszonej mniejszości narodowej, stanowi rażące naruszenie zasady proporcjonalności. Prawo traktuje w tym wypadku w sposób pozornie równy podmioty o skrajnie odmiennym potencjale demograficznym. **Wymaganie od szkoły polskiej zebrania takiego samego kworum jak w przypadku szkoły litewskiej ignoruje obiektywne uwarunkowania socjologiczne, czyniąc spełnienie tego kryterium matematycznie niemożliwym.** Brak wskaźników elastycznych, miarkowanych do struktury etnicznej danego obszaru, wprost prowadzi do niemożliwości spełnienia konstytucyjnego prawa mniejszości do edukacji w języku ojczystym. Na organach samorządu terytorialnego spoczywać powinien tym większy obowiązek korzystania z luzów decyzyjnych i wyjątków ustawowych w sposób chroniący mniejszości, czego Samorząd Rejonu Trockiego w sposób zamierzony zaniechał. Należy bowiem podkreślić, że litewski ustawodawca, antycypując ryzyko marginalizacji szkół nielitewskojęzycznych, przewidział w krajowym porządku prawnym stosowne instrumenty ochronne – prawo oświatowe *explicite* dopuszcza stosowanie wyjątków dla szkół mniejszości narodowych oraz placówek znacznie oddalonych od innych ośrodków edukacyjnych, czego przykładem jest Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu, zlokalizowane 22 kilometry od najbliższej alternatywnej placówki (ignorowanie uwarunkowań geograficznych i językowych przy reorganizacji placówek na podstawie artykułów 43 i 44 Ustawy o oświacie oraz omijanie obowiązku konsultacji społecznych dowodzi jednak istnienia zaniechania w realizacji pozytywnych obowiązków państwa).

Polityka oświatowa państwa musi opierać się na zachowaniu rygorystycznej równowagi. Konieczność integracji państwowej i biegłej znajomości języka litewskiego, co do zasady popierana i wspierana przez organizacje broniące praw człowieka (w tym EFHR), nie może być realizowana metodami prowadzącymi do faktycznego zaniku charakteru i odrębności instytucjonalnej szkół mniejszościowych. Zbyt radykalne kroki reorganizacyjne, połączone z nieproporcjonalnym rygoryzmem demograficznym, burzą tę konstytucyjną równowagę. **Działania samorządu rejonu trockiego, wymierzone w integralność polskojęzycznych placówek edukacyjnych, wykraczają tym samym poza ramy dozwolonej prawem optymalizacji budżetowej, stając się w istocie procedurą naruszającą zarówno ustawodawstwo krajowe, jak i wiążące Republikę Litewską standardy ochrony praw człowieka stanowione przez Radę Europy.**

WNIOSKI KOŃCOWE I ZALECENIA

Zgromadzony i przeanalizowany w niniejszym raporcie materiał badawczy pozwala na sformułowanie wniosków końcowych. **Proces reorganizacji sieci szkół mniejszości narodowych w rejonie trockim, zainicjowany w marcu 2022 roku, nie opiera się na obiektywnych i powszechnie stosowanych przesłankach demograficzno-ekonomicznych. W jego ramach organ prowadzący w sposób arbitralny i selektywny wykorzystuje instrumenty władztwa administracyjnego, dopuszczając się zjawiska dyskryminacji wobec placówek polskojęzycznych.**

Podstawowym narzędziem różnicowania sytuacji prawnej podmiotów oświatowych jest asymetryczne stosowanie samorządowych mechanizmów subwencyjnych i rejestrowych. Weryfikacja danych dotyczących klas niepełnych (5–10 oraz 11–12) wykazała, że Samorząd Rejonu Trockiego dysponuje skutecznymi instrumentami prawnymi i finansowymi pozwalającymi na utrzymanie funkcjonowania oddziałów niespełniających ustawowych progów liczebności. **Instrumenty te są jednak stosowane wyłącznie dla szkół z litewskim językiem nauczania** (Gimnazjum „Medeina”, placówki w Hanuszyszkach). W identycznej sytuacji demograficznej szkoły polskojęzyczne (Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu, Szkoła Podstawowa im. A. Stelmachowskiego w Starych Trokach) spotykają się z wykreślaniem uczniów z rejestrów i sankcją w postaci trwałej utraty samodzielności prawnej.

Dodatkowo ustalono, że władze samorządowe ingerują w swobodę wyboru ścieżki edukacyjnej poprzez odgórne blokady rekrutacyjne (zakaz przyjmowania uczniów ze starostwa Stare Troki do litewskojęzycznego Gimnazjum im. Witolda Wielkiego w Trokach) oraz centralizację logistyki dowozowej uczniów edukacji włączającej, co ma na celu sztuczne podtrzymanie wskaźników demograficznych wybranych placówek litewskojęzycznych. W świetle tych faktów **powoływanie się przez samorząd na argument „nieefektywności ekonomicznej” polskich szkół jawi się jako bezzasadne i służące wyłącznie legitymizacji działań zmierzających do ich likwidacji.** Argument ten jest tym bardziej chybiony, że wygenerowany przez samorząd model „podwójnego finansowania” wybranych klas litewskich w znacznie większym stopniu obciąża budżet rejonu niż odrzucone z przyczyn pozamerytorycznych, tańsze rozwiązania alternatywne (np. wspólny plan nauczania w Połukniu).

Powyższe praktyki stanowią nie tylko naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa i przepisów ustawowych, ale godzą bezpośrednio w standardy ochrony praw człowieka

stanowione przez Radę Europy, w tym zapisy Konwencji Ramowej o Ochronie Mniejszości Narodowych oraz Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Sytuacja, w której jedna placówka otrzymuje bezwarunkowe wsparcie finansowe z pieniędzy podatników mimo rażąco niskiej liczby uczniów, a druga – przy analogicznych lub wyższych wskaźnikach – jest likwidowana wyłącznie ze względu na język nauczania, stanowi **formę niedozwolonej segregacji edukacyjnej.** Działania te podważają zaufanie obywateli do państwa i jego organów, **kreując poczucie systemowego wykluczenia polskiej mniejszości narodowej.** Dodatkowo proces ten został obciążony poważnymi wadami proceduralnymi, polegającymi na ignorowaniu przez urzędników samorządowych prawomocnych orzeczeń sądowoadministracyjnych o wstrzymaniu reorganizacji.

Rekomendacje i postulaty końcowe

Wobec wyczerpania krajowej drogi odwoławczej oraz zbliżającego się terminu utraty osobowości prawnej przez analizowane placówki postuluje się podjęcie natychmiastowych działań nadzorczych i legislacyjnych na szczeblu centralnym. Po pierwsze, rekomenduje się wdrożenie procedur zmierzających do natychmiastowego wyrównania szans edukacyjnych poprzez nałożenie na organ prowadzący obowiązków zastosowania wobec Gimnazjum im. L. Komołowskiego w Połukniu oraz Szkoły Podstawowej im. A. Stelmachowskiego w Starych Trokach mechanizmów ochronnych, które są przewidziane przez ustawodawcę. Po drugie, jako rozwiązanie racjonalne i kompromisowe, silnie popierane przez lokalną społeczność, postuluje się zawarcie ugody, gwarantującej zachowanie przez polskie placówki osobowości prawnej i statusu samodzielnych szkół dziesięcioletnich. Rozwiązanie to zabezpieczyłoby interesy edukacyjne blisko stu uczniów uczęszczających do każdej z tych placówek. Po trzecie, niezbędne jest przeprowadzenie niezależnego audytu finansowego w zakresie sposobu alokacji subwencji państwowych i samorządowych, a także weryfikacji sposobu księgowania kosztów eksploatacyjnych infrastruktury współdzielonej. Celem tego działania musi być zapobieżenie sytuacjom, w których szkoły mniejszościowe są nieproporcjonalnie obciążane kosztami utrzymania obiektów wykorzystywanych solidarnie przez inne placówki.

Sprawa reorganizacji oświaty w rejonie trockim wykracza dalece poza ramy lokalnego sporu kompetencyjnego. Stanowi ona systemowy test dla Republiki Litewskiej w zakresie realnego i faktycznego – a nie wyłącznie deklaratywnego – przestrzegania praw mniejszości narodowych. Utrzymanie obecnego kierunku działań administracyjnych doprowadzi do nieodwracalnego zaniku polskiego szkolnictwa na Wileńszczyźnie.

Europejska Fundacja Praw Człowieka

kod: 302562592, ul. Metalo 19, Wilno LT-02190
+370 691 50 822 | info@efhr.eu | www.efhr.eu

Otrzymaj najnowszą informację o działalności EFHR

www.efhr.eu/newsletter/
www.facebook.com/EFHR.lt

**Pomóż EFHR pomagać sobie i innym.
Wesprzyj naszą działalność darowizną
Nr konta: LT38 7300 0101 2476 8047
VšĮ „Europos žmogaus teisių fondas“**

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) jest organizacją utworzoną na Litwie w 2010 roku, w odpowiedzi na ogromny wzrost nadużyć i naruszeń w zakresie praw człowieka i mniejszości narodowych od czasu przystąpienia Litwy do Unii Europejskiej.

